

ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่สอนโดยใช้กิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

**Problem Solving Ability of Preschool Children Taught by Open- Ended Stories Telling
Activity, Banped Preschool Children Development Center,
Muang District , Khon Kaen Province**

พิมพ์บุญ ไหว้อง (Phimboon Waiwong)*

ดร.สุมนชาติ เจริญศรี (Dr.Sumonchat Jaroenkornburi)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่สอนโดยใช้กิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด และ (2) ศึกษาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยขณะที่สอนโดยใช้กิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับปฐมวัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 คน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด จำนวน 3 สัปดาห์ๆ ละ 5 วันๆ ละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 15 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเล่านิทานปลายเปิด และนิทานปลายเปิดที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น จำนวน 3 เรื่อง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test และ Chi-Square ผลการวิจัยพบว่า (1) ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการเล่านิทานปลายเปิดสูงกว่าก่อนเล่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (2) พฤติกรรมการเรียนของเด็กปฐมวัย ในด้านการมีส่วนร่วม ความกระตือรือร้น และการกล้าแสดงออก อยู่ในระดับมาก

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the problem solving ability of preschool children taught by open-ended stories telling and to study behavior of preschool children while using open-ended story telling activity. The sample were 20 preschool children

คำสำคัญ : การแก้ปัญหา การเล่านิทานปลายเปิด เด็กปฐมวัย

Keywords: Problem Solving, Open-Ended Stories Telling, Preschool Children

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

children while using open-ended story telling activity. The sample were 20 male and female 2007 first semester academic year at Banped Preschool Development Center, Muang District, Khon Kaen Province. The duration of story telling was 3 weeks, 5 days a week, 30 minutes a day, total of 15 times. There were 2 types of instrument: 1) the Problem Solving Ability Test of preschool children before and after the open-ended stories telling, and 2) the three open-ended stories with content in solving problem. Data were analyzed by calculating the Mean, Standard Deviation, t-test dependent, and Chi-square. The research found that problem solving ability of preschool children after telling open-ended stories was better than pre-test at .01 significant level and the behaviors of preschool children in participation, enthusiasm, and assertion were in "High" level.

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีข่าวสาร ทำให้สังคมโลกเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันก็ทำให้สังคมโลกเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน การแข่งขันของโลกในยุคแห่งความเป็นสากล หรือยุคที่โลกหลอมตัวเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั้นความรู้เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในการชิงความได้เปรียบในด้านต่างๆ ดังนั้น ประเทศที่จะเผชิญกับยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ได้โดยไม่เสียสมดุลจะต้องพัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพและมีความรู้ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่จะสร้างคนให้มีคุณภาพ คือ "การศึกษา" แนวทางการศึกษาที่จะทำให้คนมีความรู้อย่างแท้จริง และยั่งยืนนั้นต้องทำให้คน คิดเป็น ทำเป็น วิเคราะห์เป็น ให้รู้จักสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ แก้ปัญหาด้วยตัวเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ทองสุข แสงกล้า, 2545)

แม้รัฐบาลไทยจะคาดหวังให้เด็กและเยาวชนเป็นเด็ก เก่ง ดี มีสุข เก่ง คือ ความ

พร้อมทางอารมณ์ที่จะพัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จ ดี คือ ความพร้อมทางอารมณ์ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น สุข คือ ความพร้อมทางอารมณ์ของบุคคลที่ทำให้เกิดความสุข (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2546) แต่จากการศึกษาสภาพปัญหาของเด็กไทยในปัจจุบัน พบว่า เด็กอายุ 10-18 ปี มีความสามารถคิดสร้างสรรค์ ควบคุมอารมณ์ วิเคราะห์ ตระหนักรู้ในตนเอง และแก้ปัญหาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ถือเป็นเรื่องน่าเป็นห่วงต่อไปในสังคมไทย เพราะความสามารถดังกล่าว มีผลต่อการปรับตัว และความสำเร็จของบุคคลในอนาคต (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ, 2548)

นักการศึกษาต่างยอมรับกันทั่วไปว่าการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพราะการแก้ปัญหา (Problem Solving) เป็นทักษะที่จำเป็นที่มนุษย์ต้องใช้ตลอดชีวิต เป็นความสามารถทางการคิดที่เกิดจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์และฝึกฝนแก้ปัญหาอยู่เสมอ

(Russell 1956, อ้างถึงใน ทศพร เพ็งไธสง, 2545) ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้าของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาพบว่า การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของบุคคลนั้นสามารถกระทำได้ดีตั้งแต่ช่วงปฐมวัยของชีวิต ทั้งนี้เพราะตามหลักทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ได้กล่าวว่าเด็กในช่วงปฐมวัย คือ ช่วงอายุแรกเกิดถึง 7 ปีนั้น มีความสามารถในการคิด เคลื่อนไหว สัมผัส และใช้ตัวแทน ในการคิด และยังสามารถแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ ได้ระดับหนึ่ง เด็กเริ่มรู้จักใช้ความคิด เข้าใจเหตุผลง่าย ๆ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของพัฒนาการด้านสติปัญญาที่สูงขึ้นต่อไป (Piaget 1971, อ้างถึงใน ทศพร เพ็งไธสง, 2545)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัยและมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภาระหน้าที่เพิ่มมากขึ้น โดยกำหนดให้มีการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะและงบประมาณลงไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนมาก ภายในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง

ต่อการพัฒนาประเทศ และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547)

เทศบาลตำบลบ้านเปิดได้รับการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเปิดจากกรมพัฒนาชุมชน ในปี พ.ศ. 2544 และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกพันโปง จากสำนักงานการประถมศึกษา (ส.ป.ช.เดิม) ในปี พ.ศ. 2544 ในปัจจุบันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเปิด มีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 2 คน และนักเรียนจำนวน 45 คน ในขณะที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกพันโปง มีครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 1 คน และนักเรียนจำนวน 23 คน เทศบาลตำบลบ้านเปิดได้ใช้หลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรหลักสำหรับการจัดการศึกษา โดยหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 0-5 ปี โดยเทศบาลตำบลบ้านเปิดใช้หลักสูตรนี้เป็นกรอบและให้อิสระครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาชุมชน และท้องถิ่น

อาจกล่าวได้ว่าในช่วง 5 ปี แรกของชีวิต เป็นระยะที่สำคัญที่สุด เนื่องจากสมองของเด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาและลักษณะนิสัย โดยอาศัยความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูผู้ดูแลเด็กผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ควรเน้นการจัดในลักษณะของการดูแล และให้เด็กได้รับการพัฒนาแบบองค์รวมในทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547) เด็กวัย 3-6 ปี เป็นวัยแห่งการเพื่อฝัน สามารถสร้างจินตนาการได้มากมาย แต่ความจำกัดทางการรับรู้ทำให้เด็กขาดประสบการณ์ต่างๆ ฉะนั้นเด็กวัยนี้จึงเป็นวัยที่เหมาะสมที่จะเสริมสร้างหรือเพิ่มพูนประสบการณ์ ตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ด้วยการเล่านิทาน ซึ่งนิทานในที่นี้หมายถึง การผูกเรื่องราวย้อนมา เป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดแทรกคติสอนใจลงไปในเรื่องของนิทาน การถ่ายทอดเรื่องราวของนิทานให้เด็กฟังและเข้าใจได้ด้วยการเล่า โดยใช้น้ำเสียง ท่าทาง สื่ออุปกรณ์ ตลอดจนวิธีการประกอบการเล่า (เนื่อนอง สนับบุญ, 2541) วิธีการเล่านิทานแบ่งตามลักษณะการเล่าเป็น 2 แบบ ได้แก่ การเล่านิทานปลายปิดเป็นการเล่าที่ครูเป็นผู้เล่า นักเรียนเป็นผู้ฟังเพียงอย่างเดียว เนื้อหานิทานจะตายตัว และการเล่านิทานปลายเปิด ซึ่งเป็นนิทานที่เว้นช่วงให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็น และแก้ปัญหาไปพร้อมกับการเล่า รายละเอียดปลีกย่อยของเนื้อหาปรับเปลี่ยนได้บ้างตามคำตอบของนักเรียน แต่ยังคงโครงเรื่องหลักเดิมไว้ นอกจากนี้โดยธรรมชาติแล้วนิทานเป็นสิ่งที่เด็กชื่นชอบ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลางในการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสม และส่งเสริมการเรียนรู้ช่วยพัฒนาด้านการใช้ภาษา การคิด การแสดงความคิดเห็น (วาโร เฟิงสวัสดิ์, 2542)

ดังนั้น วิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาเด็ก

ไทยมีทักษะการแก้ปัญหาต่ำตามข้อมูลข้างต้นนี้ น่าจะต้องเริ่มจากการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเด็กตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดขาดทักษะในการแก้ปัญหาเหมือนรุ่นพี่และเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาไปสู่วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ ที่มีความสมบูรณ์พร้อมเป็นคนดี คนเก่งที่มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กระดับปฐมวัย โดยการให้กิจกรรมปลายเปิดที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับการแก้ปัญหา

2. คำถามการวิจัย

2.1 การสอนโดยจัดกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิดให้กับเด็กปฐมวัยจะทำได้ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยพัฒนาหรือไม่อย่างไร

2.2 พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยขณะที่ใช้กิจกรรมเล่านิทานเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

3.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด

3.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยขณะที่ใช้กิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองอย่างอ่อน (Pre-Experiment) แบบ One Group Pretest-Posttest Design

4.1 ประชากร คือ นักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-4 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับ

ปฐมวัย ปีการศึกษา 2550 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านเปิด ตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 ห้องเรียน

4.2 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียน ชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-4 ขวบที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปฐมวัย ปีการศึกษา 2550 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเปิด ตำบลบ้านเปิด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง 1 ห้อง จำนวนนักเรียน 20 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

4.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา

4.3.3 ตัวแปรควบคุม ได้แก่ ระยะเวลาที่เก็บข้อมูล คือ จำนวน 3 สัปดาห์ ละ 5 วันๆ ละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 15 ครั้ง ตั้งแต่วันจันทร์ - วันศุกร์ โดยจะเข้าไปเก็บข้อมูลทุกวันในช่วงเวลา 10.30-11.00 น. และผู้วิจัยเป็นผู้เล่านิทานปลายเปิดด้วยตัวเอง

4.4 นิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการตอบคำถามในแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนและหลังการสอนโดยการจัดกิจกรรมการเล่านิทานปลายเปิด โดยมีขั้นตอนการแก้ปัญหาที่จะวัดระดับความสามารถ 5 ขั้น คือ ขั้นกำหนดปัญหา ขั้นคิดหาทางเลือก ขั้นเลือก ขั้นปฏิบัติตาม และขั้นประเมินผล

4.4.2 การเล่านิทานปลายเปิด หมายถึง การจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่เว้นช่วงให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาไปพร้อมกับการเล่า ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน โดยมี

โครงเรื่องหลักแต่เนื้อเรื่องไม่ตายตัว รายละเอียดเปลี่ยนไปตามคำตอบของผู้ฟัง

4.4.3 พฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับ การมีส่วนร่วม ความกระตือรือร้น กล้าแสดงออกและอื่นๆ

4.4.4 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้คำถามเกี่ยวกับการแก้ปัญหา วัดการแก้ปัญหาของเด็กก่อนและหลังการเล่านิทานปลายเปิด

4.4.5 แบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก หมายถึง แบบที่ใช้สังเกตพฤติกรรมเด็กขณะผู้วิจัยเล่านิทานปลายเปิด โดยสังเกตพฤติกรรม การมีส่วนร่วม ความกระตือรือร้น ความกล้าแสดงออก

4.4.6 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้วิจัย หมายถึง แบบที่ใช้สังเกตพฤติกรรมขณะที่ผู้วิจัยเล่านิทานปลายเปิด โดยสังเกตพฤติกรรม การใช้น้ำเสียง การใช้สายตา การเล่านิทาน การใช้ท่าทางประกอบ

4.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.5.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังเล่านิทานปลายเปิด เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยตั้งสถานการณ์ให้นักเรียนแก้ปัญหา ผู้วิจัยให้คะแนนโดยวัดจากขั้นตอนที่นักเรียนใช้แก้ปัญหาว่าสามารถตอบได้กี่ขั้น

4.5.2 นิทานปลายเปิด เป็นนิทานที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นมาใหม่ ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา เนื้อเรื่อง จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เนื้อหาของนิทานมีสถานการณ์ที่ต้องแก้ปัญหา โครงเรื่องหลักเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และวิถีชีวิตของนักเรียน

4.5.3 เทปบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อบันทึกคำตอบวิธีการแก้ปัญหาของนักเรียน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิด

4.5.4 แบบสังเกตพฤติกรรมผู้วิจัย เป็นแบบสังเกตปลายเปิดที่ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้บันทึกพฤติกรรมการเล่นนิทานของผู้วิจัย

4.5.5 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน เป็นแบบสังเกตแบบตรวจสอบรายการที่ผู้วิจัยใช้บันทึกพฤติกรรมที่มีส่วนร่วม ความกระตือรือร้น และการกล้าแสดงออกของนักเรียนขณะฟังนิทานปลายเปิด

4.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.6.1 ทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิด

4.6.2 จัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิด ระหว่างวันที่ 2 กรกฎาคม- 20 กรกฎาคม 2550 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ตั้งแต่วันจันทร์ - วันศุกร์ ใช้เวลาวันละ 30 นาที รวม 15 ครั้ง โดยจะเข้าไปเก็บข้อมูลในช่วงเวลา 10.30 -11.00 น.

4.6.3 ทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังจัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิด

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows Version 11.5 เพื่อหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแก้

ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นนิทานปลายเปิด โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample และใช้สถิติ Chi-Square เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของจำนวนนักเรียนที่ระบุการแก้ปัญหาได้แต่ละชั้น

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย

1) ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิดสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ .01

2) การจัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิดทำให้จำนวนเด็กปฐมวัยที่สามารถระบุขั้นตอนการแก้ปัญหา ชั้นที่ 1 การระบุปัญหา และชั้นที่ 2 การคิดหาทางเลือก มากกว่าก่อนการจัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับชั้นที่ 3 การเลือกวิธีแก้ปัญหา นั้น นักเรียนทั้งหมด (100%) สามารถระบุได้ทั้งก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเล่นนิทานปลายเปิด ในขณะที่ชั้นที่ 4 การปฏิบัติตามทางเลือก และชั้นที่ 5 การประเมินผล นั้นจำนวนนักเรียนที่ระบุได้ไม่แตกต่างกัน

5.1.2 พฤติกรรมของเด็กปฐมวัย ในด้านการมีส่วนร่วม ความกระตือรือร้น และการกล้าแสดงออก อยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรม

เล่นิทานปลายเปิด พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานปลายเปิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ อภิรติสินวล (2547) ที่พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานจน มีความสามารถแก้ปัญหา

ตนเอง และแก้ปัญหาตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น สูงกว่าก่อนการเล่นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการศึกษาของ เปลว ปุริสาร (2543) ที่พบว่าเด็กสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ถ้าได้รับการฝึกฝนและเพิ่มประสบการณ์การแก้ปัญหาอยู่เสมอ

ตารางที่ 1 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการสอน โดยการจัดกิจกรรมเล่นิทานปลายเปิด ด้วยวิธีการ

การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน (n)	t	df	Sig. (2-tailed)
ก่อนเล่นิทาน	1.60	0.598	20	-6.728*	19	0.000
หลังเล่นิทาน	3.40	0.883	20			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเล่นิทานปลายเปิด มีระดับความสามารถในการเลือกขั้นตอนการแก้ปัญหาหลังจากได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเล่นิทานปลายเปิด มีความสามารถในการแก้ปัญหา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ความถี่ของเด็กปฐมวัย ชั้นที่ระบุขั้นตอนการแก้ปัญหาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นิทานปลายเปิด โดย สถิติ Chi-Square

	ชั้นที่ 1 (ก่อน)ขั้นกำหนดปัญหา & (หลัง)ขั้นกำหนดปัญหา	ชั้นที่ 2 (ก่อน) ขั้นคิดหาทางเลือก & (หลัง)ขั้นคิดหาทางเลือก	ชั้นที่ 4 (ก่อน) ขั้นปฏิบัติตาม & (หลัง) ขั้นปฏิบัติตาม	ชั้นที่ 5 (ก่อน)ขั้นประเมินผล & (หลัง)ขั้นประเมินผล
N	20	20	20	20
Exact Sig. (2-tailed)	0.001*	0.000*	0.227	0.250

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หลังการเล่านิทานพบว่า จำนวนเด็กปฐมวัยที่ระบุขั้นตอนที่ 1 และ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในขณะที่ ขั้นที่ 3 นั้น เด็กปฐมวัยทั้งหมด (100%) ระบุขั้นตอนทั้งก่อนและหลังการทดสอบเท่ากัน สำหรับขั้นที่ 4 และ 5 นั้น จำนวนเด็กปฐมวัยที่ระบุขั้นนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2.2 เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ความกระตือรือร้น และการกล้าแสดงออกขณะได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งคะแนนของพฤติกรรมเหล่านี้เพิ่มขึ้นจากเรื่องที่ 1 จนกระทั่งถึงนิทานเรื่องที่ 3

จากการวิจัยนี้ ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิด มีดังนี้

1. ปัจจัยด้านสื่อ สำหรับการวิจัยนี้ใช้นิทานปลายเปิดเป็นสื่อ เนื้อเรื่องของนิทานเกี่ยวข้องกับชีวิตและประสบการณ์ของเด็กตัวละครมีวัยใกล้เคียงเด็กปฐมวัย จึงทำให้เด็กสนใจติดตามเนื้อหาของนิทาน และมีผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหา และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีของเด็กปฐมวัย

2. ปัจจัยด้านเทคนิคการสอน คือการถ่ายทอดเรื่องราวที่ต้องการที่จะสื่อให้เด็กรับรู้โดยการเป็นผู้เล่านิทานที่ดี ซึ่งต้องอาศัยน้ำเสียงที่ดังฟังชัด ใช้คำพูดที่นุ่มนวลไม่กระชอกไต่กอาก ใช้เสียงสูง-ต่ำ ตามบทบาทของตัวละคร ใช้สายตา มองเด็กทุกคนอย่างตั้งใจและทั่วถึง ทำลายตาให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่เล่า ทำท่าทางเป็นกันเอง ใช้สื่ออุปกรณ์ประกอบการเล่าที่มีขนาดใหญ่ สีสดใสใส่เร้าความสนใจของเด็ก

ตลอดจนขณะที่เล่าได้เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นเต็มที่ โดยผู้วิจัยไม่ตัดสินคำตอบของเด็กว่าถูกหรือผิด แต่จะให้เด็กบอกเหตุผลสนับสนุนคำตอบนั้นๆ จึงทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้วยการจัดกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิดดังกล่าว ทำให้เด็กพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา

3. ปัจจัยด้านตัวผู้เรียน ระดับสติปัญญา อายุประสบการณ์ที่เด็กแต่ละคนได้รับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็ก มีผลกับความสามารถในการแก้ปัญหาและพฤติกรรมที่เด็กปฐมวัยจะแสดงออกขณะที่เรียนหรือตอบคำถาม ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทักษะในการแก้ปัญหา และแสดงพฤติกรรมที่ดีในการเรียน

6. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

6.1 ในขั้นตอนการแก้ปัญหาขั้นที่ 4 ขั้นปฏิบัติตาม และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล ครูควรเพิ่มและใช้เทคนิคในการสอนที่เหมาะสมกับเด็กในแต่ละพื้นที่เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสามารถระบุขั้นตอนการแก้ปัญหาทั้ง 2 ขั้นนี้เพิ่มขึ้น

6.2 ในการจัดกิจกรรมเล่านิทานปลายเปิดครั้งต่อไปครูควรประยุกต์ใช้เรื่องราวใกล้ตัวกิจกรรมในโรงเรียน วิถีชีวิตในโรงเรียนมาเล่าเป็นนิทานเพื่อให้เด็กเรียนรู้จากสถานการณ์จริงซึ่งจะทำให้เด็กได้เห็นการแก้ปัญหาในสภาพจริงตั้งแต่ขั้นที่ 1 - ขั้นที่ 5

6.3 ครูควรคำนึงถึงบทบาทของตนเองในการที่จะเปิดโอกาสและให้อิสระกับเด็ก ในการตอบคำถามระหว่างเล่านิทานปลายเปิด โดยครูเปรียบเหมือนสื่อชนิดหนึ่งที่กระตุ้นให้เด็กอยากจะทำ คิดอยากจะทำเสนอ

6.4 สื่อที่ใช้ในการเล่านิทานต้องกระตุ้น

ความสนใจของเด็ก มีขนาดใหญ่ สีสันสดใส สวยงาม เป็นสื่อที่หาง่าย ใกล้ตัวเด็ก เช่น หุ่นมือ ตึกตาผ้า

7. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

7.1 ควรมีการศึกษาและติดตามผลเด็กปฐมวัยกลุ่มเดิมที่ผู้วิจัยเคยทดสอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหาเพิ่มขึ้นหรือไม่ อย่างไร

หลังได้รับการสอนโดยกิจกรรมเล่นิทานปลายเปิด

7.2 นำข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย ไปใช้ในการสอนคิดแก้ปัญหาให้กับนักเรียน โดยการสอนในรูปแบบอื่น เช่นการเล่นิทานในรูปแบบอื่นๆ

7.3 หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษ สามารถนำเอารูปแบบขั้นตอนในการแก้ปัญหาจากงานวิจัยนี้ไปพัฒนาสอนในระดับอื่นๆ

8. เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2547). **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการพัฒนากิจกรรมเยาวชน.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2546). **คู่มือฝึกอบรมสำหรับพ่อแม่/ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กอายุ 3-11 ปี พิมพ์ครั้งที่ 2**. นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- ทศพร เพ็งไธสง. (2545). **กิจกรรมที่พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในระดับชั้นอนุบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชุมพวง**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทองสุข แสงกล้า. (2545). **สร้างคุณภาพคนเริ่มต้นที่กระบวนการคิด**. วารสารศึกษาศาสตร์, 25(3): กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม.
- เนื่อน้อง สันบุญ. (2541). **ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เปลว ปุริสาร. (2543). **การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2542). **การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย**. โปรแกรมวิชาการวัดผลการศึกษา. สกลนคร: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ. (2548). **โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก**. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ
- อภิรดี สีนวล. (2547). **ความสามารถในการแก้ปัญหของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานฉงน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.